

Baigdami politinį sezoną Europos Parlamento (EP) nariai Rasa Juknevičienė ir Andrius Kubilius aptarė artimosios – Rytų kaimynystės – reikalus. Pirmiausia – Lietuvą užplūdusių pabėgėlių klausimą.

Pasak parlamentarų, Lietuvoje kilusi krizė neabejotinai susijusi su hibridiniais karais iš kaimyninių valstybių: Rusijos ir Baltarusijos. Į Lietuvą per Baltarusijos sieną nelegaliai siunčiami žmonės, lėktuvais atgabenti iš Turkijos, Irako ir kitų šalių. Ar ši krizė panaši į tas, kurių bangas kasmet patiria pietinės Europos Sąjungos (ES) valstybės? Pasak R. Juknevičienės, tik nustačius diagnozę – radus priežastis – gali pritaikyti gydymą. Todėl svarbu atsakyti į klausimą, kodėl tai vyksta, ko siekiama ir kodėl tai vyksta tik Lietuvoje?

A. Kubiliaus nuomone, atsakymai akivaizdūs – siekiant politinių tikslų. „Visiškai aišku, kad toks migrantų srautas vyksta Lukašenkos valia, pasiderinant su Kremliumi arba gavus iš Kremliaus tokią užduotį. Viena vertus, siekiama išbandyti, ar Lietuvos biudžetas atlaikys, ar turėsime, kur pabėgėlius apgyvendinti. Tačiau ne mažiau svarbus politinis siekis – sukelti žmonių nepasitenkinimą Lietuvoje, kad pasigirstų kuo daugiau nepasitenkinimo balsų. Ir svarbiausia, kad pasigirstų nepasitenkinimo pačia bendriausia mūsų geopolitine nuostata, kad demokratija Baltarusijoje ir Rusijoje yra mūsų labai svarbus strateginis tikslas. Tai leistų pasiekti saugumą mūsų rytinėje kaimynystėje, o tai svarbu ne tik toms šalims, tų šalių piliečiams, bet svarbu ir mums, ir visai Europai. Todėl tą ir turime vertinti kaip hibridinį karą, kuriuo yra siekiama šių politinių tikslų“, – sakė A. Kubilius.

Nors hibridinį karą ir sunkiau atpažinti, nei tradicinį, tačiau tai nekeičia esmės – jis taip pat pavojingas šalies stabilumui, geopolitikai. Pasak A. Kubiliaus, su tuo reikia ryžtingai kovoti: „Vienas atsakas yra pačioje Lietuvoje – susitvarkyti, stabilizuoti situaciją su pabėgėlių srautu, laikantis tarptautinių teisės normų, bet kartu siekiant labai aiškaus tikslo – neleisti tiems, kurie organizuoja tokius pabėgėlių srautus, pasiekti savo politinių tikslų. Tam reikia greitų sprendimų, kokie dabar ir daromi: stiprinant fizinę sienų apsaugą, susitvarkant su pabėgėlių apgyvendinimu palapinių miesteliuose ar kitose, tam skirtose patalpose. Tvarkantis su Irako ir Turkijos vyriausybe dėl readmisijos.

Vienintelis ilgalaikis vaistas nuo tokių problemų ir bėdų yra demokratija Baltarusijoje. Kad žmonės, kurie siekia permainų, demokratijos Baltarusijoje, visa tai gautų. Čia yra Lietuvos uždavinys ir prieš tokią mūsų poziciją kovoja Lukašenka. Tokia jo kova, kaip ir priverstinis lėktuvo nutupdymas, kaip ir hibridinis karas prieš Lietuvą, mano įsitikinimu, yra Lukašenkos atsakas. Todėl turi būti padidintos mūsų pastangos įtikinti ES, įtikinti visą demokratinį pasaulį, kad būtų imtasi dar griežtesnių priemonių ir būtų baigta su šiuo autoritariniu ir virstančiu į teroristinį režimą visam laikui“, – tęsė A. Kubilius.

Pasak R. Juknevičienės migrantai pasitelkiami kaip hibridinio karo įrankis, siekiant sukelti chaosą, atkeršyti ir Lietuvos žmones nuteikti prieš savo Vyriausybę. Parlamentarė pasidžiaugė dabartine Lietuvos užsienio politika: „Užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis labai ryškiai, kaip kokia kometa, žvaigždė išitraukė į ES užsienio reikalų ministrų tarpą. Jo tikrai išsiklausoma, jis yra labai aktyvus. Todėl ir sumobilizuoti vietiniai veikėjai Lietuvoje būtent prieš G. Landsbergį ir prieš šios Vyriausybės laikomą kryptį. Šio veikimo atgarsiai jau pastebimi Lietuvos regionuose, kai kurios merės labai garsiai ir arogantiškai pradeda smerkti Lietuvos užsienio politiką. Tai šiuo atveju norėčiau trumpai priminti istoriją, nes kaip Ciceronas yra pasakęs „tie, kurie nežino savo istorijos visą gyvenimą lieka vaikais“. Taigi tie aktyvistai daro vaikiškas klaidas ir jas kartoja. Daugelis galvoja, jog ir Hitlerį galima sustabdyti su juo diskutuojant, nekritikuojant. Esu įsitikinusi, kad labai svarbu Lietuvai išlaikyti stiprią vertybinę politiką, tokią, kuri turi aiškų strateginį galutinį tikslą, kad šalia mūsų būtų demokratiniai kraštai. Ir mes nenorime geležinės uždangos. Mes gyvenome už geležinės uždangos, tik kitoje pusėje, dabar ji vėl kyla šalia mūsų,“ – sakė R. Juknevičienė.

Pasak parlamentarės, nereikia pamiršti ir pratybų „Zapad 2021“. Jau 2019 metų pratybose buvo hibridinio karo elementų, o dabar jų bus dar daugiau.

EP Užsienio reikalų komitetas šią savaitę baigė balsuoti dėl A. Kubiliaus rengto pranešimo, kokios strategijos ES turi laikytis dėl Rusijos. Jame dar kartą įvardinta daug žinomų, svarbių dalykų.

„Diktatoriai yra susieti kaip kokie Siamo dvyniai. Visiškai akivaizdu, kad Putinas į Lukašenkos kovą su demokratija žiūri kaip į tam tikrą poligoną. Tai dar viena priežastis, kodėl ne tik mes neturime teisės keisti savo politikos, remiant demokratiją Baltarusijoje, bet ir visa ES turi matyti dar didesnę iššūkį politikoje dėl Rytų kaimynystės. Jei Lukašenkai pavyktų hibridinis karas prieš Lietuvą ir Lietuva kaip nors sudreifuotų, suabejotų, pakeistų užsienio politikos kryptį, kaip kai kurie siūlo, kad reikia ir ministrą atleisti iš pareigų, ir greitai atsiprašyti Lukašenkos bei jį remti, akivaizdu, kad šitokią pergalę labiausiai įvertintų Putinas. Ir tuo atveju mes turėtume prognozuoti ir projektuoti, kad jis lygiai tokius pat instrumentus, t.y. hibridinį karą išnaudojant pabėgėlius žymiai didesniu mastu pradės naudoti pačiu artimiausiu metu ir ne tik prieš Lietuvą, bet ir prieš visą ES“, – sakė A. Kubilius.

Lietuva dabar turi ne tik sustabdyti fizinius pabėgėlių srautus, bet ir nepasiduoti jokioms hibridinėms atakoms ir jokiems hibridiniams tikslams bei siekti sustiprinti Vakarų spaudimą ir Lukašenkai, ir Putinui. Kitu atveju žymiai didesnio masto problemų sulauks ne tik Lietuva, bet ir visa ES.

„Šioje situacijoje galima išvelgti ir naudos – tai pasitikrinti, kad galime suvaldyti tokius išmėginimus. Putinas testuoja ir žiūri, kaip Europa ir Lietuva atlaiko. Mes irgi turime galimybę pamatyti paprastą dalyką, kas yra kas Lietuvoje“, – sakė A. Kubilius.

R. Juknevičienė paantrino, jog panašiai buvo ir 1990 metais, kai Jedinstvo reikalavo pakeisti Lietuvos kryptį.

Dabar tai angliškai yra vadinama *proxy* – tai tam tikri pagalbininkai. „Kalbėjome, kad reikia stebėti, kas iššoks su pagalba hibridinio karo kontekste Lukašenkai ir Putinui. Ir iš karto kitą dieną iššoko Karbauskis, Radžvilas, Sinica su savo pareiškimais, buvo organizuojami mitingai ir visa kita. Tiesiog įgarsina Putino ir Lukašenkos reikalavimus“, – sakė R. Juknevičienė. Jos minčiai pritardamas A. Kubilius sakė, jog nėra blogai, kai kaukės nukrenta.

Daug sąsajų politikai rado Lietuvoje veikiančio Nacionalinio susivienijimo su Prancūzijoje Marine Le Pen vadovaujamu Nacionaliniu sambūriu. Lieka tik tikėtis, jog finansavimo šaltiniai skirtingi.

Kalbėdama apie susidariusią situaciją, R. Juknevičienė pasigedo Prezidento pozicijos, o A. Kubilius sakė jos jau nebesitikintis: „Žinome, kad turime Prezidentą ir, kad jam patinka būti Prezidentu“.

Atsisveikindami EP nariai ne tik linkėjo geros vasaros, bet ir neabejojo, jog iš šios krizės išeisime dar stipresni, nes dauguma Lietuvos žmonių supranta, kad krypties keisti negalima.

